

SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI HỌC TẬP EDMODO ĐỔI MỚI DẠY VÀ HỌC TIẾNG TRUNG QUỐC— TỪ THỰC TẾ TẠI ĐẠI HỌC THỦ ĐÔ HÀ NỘI

1. ThS- NCS. Nguyễn Thị Thanh Thủy

Trường Đại học Sư phạm Hoa Đông, Trung Quốc; Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

2. Đinh Thị Thảo

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Comment [h1]:

Tóm tắt. Chỉ thị 29/2001/CT-BDG&ĐT nêu rõ: “Đối với giáo dục và đào tạo, công nghệ thông tin có tác dụng mạnh mẽ, làm thay đổi nội dung, phương pháp, phương thức dạy và học. Công nghệ thông tin là phương tiện để tiến tới một “xã hội học tập”. Với những ưu điểm vượt trội so với các ứng dụng khác từ công cụ Web2.0, mạng xã hội học tập Edmodo được đánh giá cao và sử dụng rộng rãi tại các nền giáo dục tiên tiến trên toàn cầu. Thực nghiệm tại trường Đại học Thủ đô Hà Nội ghi nhận việc dạy và học tiếng Trung Quốc đã có nhiều đổi thay tích cực. Bài viết tập trung làm rõ những điểm mới trong việc thay đổi vai trò của giảng viên và sinh viên; tiếp cận tư liệu học tập; tổ chức hoạt động trên lớp và cách đánh giá thành tích học tập của sinh viên.

Từ khóa. Edmodo, đổi mới dạy và học, tiếng Trung Quốc, Đại học Thủ đô Hà Nội.

1. Lời mở đầu

Đổi mới là nhu cầu và là quy luật tất yếu để phát triển. Muốn đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa – hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế theo Nghị quyết số 29-NQ/TW cần có sự hỗ trợ đắc lực của công nghệ thông tin, bởi “không có công nghệ thông tin thì không thể đổi mới một cách hiệu quả và hiện đại hóa quản lý giáo dục đại học, đổi mới được nội dung, phương pháp dạy học và không thể hội nhập quốc tế”.

Tiếng Trung Quốc là một trong năm ngoại ngữ được giảng dạy tại tất cả các cấp học trong hệ thống giáo dục ở nước ta. Với xuất phát điểm rất sớm và các dấu ấn văn hóa sâu đậm, hiện tại cả nước có tổng 44 trường đại học, cao đẳng có mã ngành tiếng Trung Quốc, mỗi năm đào tạo khoảng 2000 sinh viên. Các nghiên cứu liên quan đánh giá, nhu cầu nhân lực sử dụng tiếng Trung Quốc trên thị trường lao động có xu hướng không ngừng tăng lên trong những năm gần đây. Như vậy việc sử dụng các ứng dụng công nghệ thông tin để đổi mới, nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Trung Quốc hoàn toàn phù hợp với mục tiêu, chiến lược phát triển chung của toàn ngành giáo dục.

Mạng xã hội học tập Edmodo đã sớm được đưa vào sử dụng tại các nước có nền giáo dục tiên tiến như Anh, Mỹ, Singapore, Trung Quốc,...

Liệu việc sử dụng mạng xã hội học tập Edmodo có thể đạt đến các hiệu quả đổi mới trong dạy và học tiếng Trung Quốc tại các trường cao đẳng đại học? Qua kết quả thực nghiệm tại Đại

học Thủ đô Hà Nội, bài viết sẽ tập trung làm rõ những đổi mới này.

2. Mạng xã hội học tập Edmodo

Không chỉ riêng ở Việt Nam mà trên toàn thế giới, đã từ lâu khái niệm dạy học (giảng dạy) luôn gắn liền với thầy cô giáo, lớp học, phấn trắng bảng đen. Khi máy tính ra đời, thuyết dạy học với sự trợ giúp của máy tính CAI cũng theo đó mà xuất hiện đã khiến người học đặc biệt là người học ngoại ngữ làm quen với các thiết bị như máy tính, đài thu phát, máy chiếu, màn chiếu,... Cùng với sự bùng nổ của các ứng dụng từ công cụ Web 2.0, việc dạy và học theo quan điểm của thuyết kiến tạo và tri nhận, có nhiều công cụ, giáo cụ và phương pháp học tập cũng như giảng dạy tiên tiến dựa trên nền tảng trực tuyến đã ra đời như Google app, Twitter, Skype, Dropbox, Moodle hay Edmodo, ...

Mỗi ứng dụng đều có những ưu điểm riêng, giảng viên có thể dựa vào đặc thù về cơ sở vật chất, mặt bằng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của giảng viên, kỹ năng làm việc với mạng máy tính của sinh viên cũng như yêu cầu, định hướng giảng dạy của đơn vị để lựa chọn công cụ hỗ trợ thích hợp.

Mạng xã hội học tập Edmodo do Nic Borg và Jeff O'Hara đồng sáng lập năm 2008, hiện đang hỗ trợ hơn 44 triệu người dùng với những ngôn ngữ như tiếng Anh, Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, Đức, Hy Lạp, Pháp, Thổ Nhĩ Kỳ, Hà Lan và Trung Quốc.

Trong cuộc bỏ phiếu bình chọn năm 2014 của hơn 500 chuyên gia đến từ 48 quốc gia trên thế giới, Edmodo xếp hạng 29 trên tổng số 100 trang web hỗ trợ học tập tốt nhất. Ứng dụng này còn được sử dụng trên hệ điều hành iOS và Android tạo thuận lợi tuyệt đối cho người dùng.

Ra đời muộn hơn Skype, Dropbox hay Moodle, Edmodo ngoài việc thừa hưởng các tính năng đã có như chia sẻ tài nguyên không giới hạn, tạo nhóm, ... mà còn có thể chia lớp thành nhiều nhóm nhỏ thích hợp cho việc tổ chức các hoạt động nhóm, gửi thông báo nhóm, làm bài tập nhóm; nhiều giảng viên có thể cùng quản lý lớp giúp kết nối giảng viên tốt hơn và đặc biệt hơn nữa, phụ huynh cũng có thể tham dự và theo sát việc học tập của con em mình. Với các ưu điểm nổi trội, Edmodo được coi là mạng xã hội dành riêng cho giáo dục.

Tác giả Phùng Văn Huy trong bài viết "Giảng dạy và học tập ngoại ngữ với mạng xã hội học tập Edmodo" phân tích các ưu điểm nổi trội của Edmodo đó là việc gắn kết giảng viên và sinh viên với các hoạt động trong và ngoài lớp học; kết nối giảng viên, sinh viên, phụ huynh, nhà quản lý, cá nhân hóa việc học của sinh viên và việc đánh giá, theo dõi tiến độ học tập của sinh viên trở nên dễ dàng hơn nhiều.

Tác giả Nguyễn Văn Minh trong bài "Edmodo - Giải pháp học tập lồng ghép mới và hiệu quả (Đánh giá hiệu quả lồng ghép sau 5 tháng đưa vào chương trình giảng dạy)" thông qua thực nghiệm với bộ môn tiếng Anh, đánh giá "Edmodo được khai thác theo hướng hỗ trợ và quản lý các hoạt động học tập tại nhà của sinh viên và được đánh giá ban đầu là có hiệu quả và có tiềm năng ứng dụng rộng rãi đối với các cơ sở giáo dục khác trên cả nước".

Theo ghi nhận của chúng tôi, mạng xã hội học tập Edmodo hiện đang được sử dụng rộng rãi

trong giảng dạy tại các trường như Đại học Tây Bắc, Đại học Ngoại ngữ đại học Thái Nguyên, đại học sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, ... Người dùng phần lớn sử dụng Edmodo triển khai giảng dạy tiếng Anh, đối với tiếng Trung Quốc vẫn là một khoảng trống cần đầu tư nghiên cứu và triển khai.

3. Edmodo đổi mới dạy và học tiếng Trung Quốc

Mã ngành tiếng Trung Quốc Đại học Thủ đô Hà Nội (tiền thân Cao đẳng Sư phạm Hà Nội) được chính thức mở năm 2010. Quán triệt yêu cầu về đổi mới trong dạy và học ngoại ngữ của Bộ Giáo dục và Đào tạo, với sự hỗ trợ của máy tính cũng như các thiết bị như máy tính, máy chiếu, màn chiếu,... giảng viên đã nỗ lực để đổi mới hình thức giảng dạy. Tuy nhiên, do nhiều yếu tố khách quan và chủ quan, sự đổi mới chưa thực sự rõ nét.

Năm học 2013 - 2014 chúng tôi bắt đầu thí điểm triển khai mạng học tập xã hội Edmodo với 02 lớp sinh viên K3A và K3B (tổng số 56 sinh viên) ở 02 học phần: Đất nước học và Ngôn ngữ và văn hóa Hán.

Quan sát thực tế lớp học, theo sát dữ liệu hoạt động của từng nhóm sinh viên trên mạng trực tuyến đã ghi nhận những đổi thay tích cực.

3.1. Sự chuyển biến trong vai trò của giảng viên – sinh viên

Trong cách giảng dạy truyền thống, khi có sự hỗ trợ của các thiết bị trình chiếu hay tivi, bảng đĩa, những tri thức của bài học được truyền đạt đến sinh viên qua các slide các đoạn video thay vì được trình bày văn tự trên bảng. Người dạy hoàn toàn chủ động và có quyền quyết định nội dung, hình thức truyền đạt tri thức. Sinh viên phần lớn hoàn thành các bài tập và tiếp nhận tri thức một cách bị động. Thuyết dạy học “lấy người học làm trung tâm” đặc biệt chú trọng việc phát triển năng lực học tập, tư duy, sự sáng tạo của người học. Phương pháp dạy học theo cách tiếp cận kiến tạo Constructionism, hay dạy học theo dự án Project - based learning chú trọng vai trò trung tâm của người học. Theo các thuyết này, người dạy từ vị trí chủ đạo, truyền bá tri thức trở thành người hỗ trợ, hướng dẫn trong hành trình chiếm lĩnh tri thức của người học. Người học từ vai trò là đối tượng thụ động tiếp nhận tri thức chuyển sang chủ động, sáng tạo làm chủ mục đích, quá trình chiếm lĩnh tri thức.

Đối với các sinh viên tham gia vào mạng học tập trực tuyến Edmodo, thay vì thụ động chờ đợi giảng viên nhắc nhở “đọc trước phần... bài”, hay chỉ là lời nhắc rất chung “xem trước bài”... Sinh viên đã sớm nắm được kế hoạch của học phần và nội dung cần chuẩn bị được công khai trên hệ thống. Sinh viên thuộc cùng một nhóm chủ động kết nối, bàn bạc nội dung cần chuẩn bị thông qua thảo luận nhóm mà không cần phải gặp nhau trực tiếp, tránh được những lãng phí không cần thiết. Đối với các bài trắc nghiệm nhỏ được cung cấp trong Assignment với thời hạn hoàn thành được cài đặt trước, sinh viên toàn quyền thu xếp thời gian, công việc cá nhân, chủ động hoàn thành. Đối với hoạt động trên lớp, hình thức tham gia trình bày có thể do sinh viên chủ động quyết định với các ý kiến tư vấn chuyên môn của giảng viên.

Như vậy, phải chăng vai trò của giảng viên trong lớp học sử dụng Edmodo bị giảm sút? Mạng xã hội học tập Edmodo có khả năng lưu vết tất cả các hoạt động của từng sinh viên trên hệ

thống, và từ đó giảng viên vẫn có quyền kiểm soát tối đa. Việc giao quyền tự chủ giúp cá nhân hóa việc học, giúp bồi dưỡng khả năng tự đào tạo và học tập suốt đời của sinh viên. Sinh viên làm chủ việc học, chủ động sáng tạo với việc linh hoạt tri thức. Hướng thay đổi tích cực nêu trên cần được quan tâm nghiên cứu sâu hơn và nhân rộng.

3.2. Khai thác dữ liệu học tập

Lớp học truyền thống thông thường chú trọng nguồn tư liệu từ sách giáo khoa, coi đó là kênh chính để khai thác tư liệu. Nếu như coi sách giáo khoa là nguồn dữ liệu chính thống và duy nhất, thì trong thời đại công nghệ số hiện nay, đã vô tình tước đi của người học quyền được tự do tham khảo kho tài liệu quý giá vô tận mà loài người đã chung tay tạo nên trên nền tảng mạng Internet.

Dữ liệu hỗ trợ cho việc học tập trên mạng xã hội Edmodo có thể từ các nguồn khác nhau như sách giáo khoa, sách tạp chí và mạng Internet. Dữ liệu học tập có thể tồn tại đa dạng dưới hình thức văn bản, txt hay dạng tranh ảnh PDF, JPG,... hay các file tiếng mp3, mp4 hoặc các video.

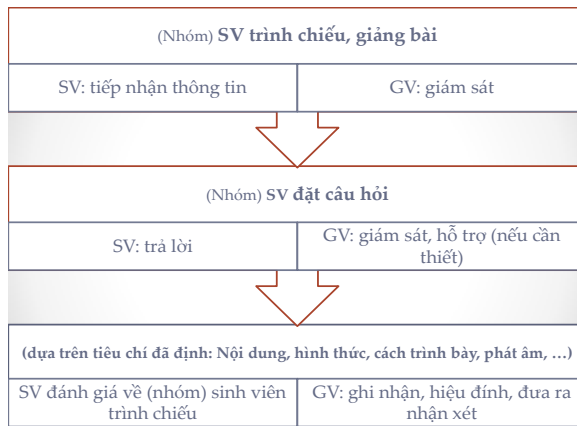
Việc hỗ trợ phần mềm tích hợp với máy tính cá nhân hoặc điện thoại chạy hệ điều hành iOS hoặc Android, mạng xã hội học tập tạo nhiều thuận lợi cho sinh viên. Họ có thể truy cập, khai thác dữ liệu học tập ở mọi nơi mọi lúc chứ không nhất thiết đến thư viện hoặc ngồi trước máy tính.

Đối với việc học tập 02 học phần Đất nước học và Ngôn ngữ văn hóa Hán đã và đang được triển khai, sinh viên được khuyến khích sử dụng kho tài nguyên vô tận do Internet cung cấp ở cả các dạng văn bản chữ viết hay hình họa, âm thanh... Tuy nhiên, do mới bắt đầu sử dụng người dùng còn nhiều bỡ ngỡ nên chủ yếu mới chỉ khai thác tư liệu dạng văn bản, dạng ảnh, và dạng video.

3.3. Tổ chức, triển khai hoạt động trên lớp

Khi sử dụng mạng xã hội học tập Edmodo, số tiết phải lên lớp không hề giảm, trong khi trước đó cả giảng viên và sinh viên đều đã sử dụng lượng thời gian nhất định cho các hoạt động trên hệ thống. Nếu giữ nguyên tiến trình trên lớp như trong lớp học truyền thống (giảng viên trình chiếu/ giảng bài --> sinh viên lắng nghe, ghi chép --> giảng viên đặt câu hỏi --> sinh viên trả lời --> giảng viên củng cố kiến thức) sẽ khó tránh việc lặp lại kiến thức gây tâm lý nhàm chán cho sinh viên. Vậy các hoạt động trên lớp nên được tổ chức ra sao để vừa tận dụng tính ưu việt của mạng xã hội học tập, đảm bảo lượng kiến thức tối thiểu của học phần, không phá vỡ quy mô nhóm lớp hiện có, duy trì sự thu hút của bài giảng, sức tập trung, hứng thú của sinh viên, lại phát huy được ưu thế của việc giảng dạy Face to Face truyền thống?

Đối với hai học phần Đất nước học và Ngôn ngữ và văn hóa Hán, chúng tôi hiện áp dụng mô hình hoạt động trên lớp như sau:

(Hình 1: mô hình tổ chức hoạt động trên lớp)

Nhóm sinh viên được phân công phụ trách nội dung bài nào sẽ chủ động giảng nội dung đó trước cả lớp (thông thường là trình chiếu ppt hoặc video clip liên quan). Các nhóm còn lại tiếp nhận thông tin. Trong khi đó giảng viên chỉ giám sát hoạt động này chứ không tham gia trực tiếp. Nhóm sinh viên trình bày có thể nêu các câu hỏi bất chợt trong quá trình giảng, để tạo sự thu hút liên tục đối với các nhóm còn lại. Các câu hỏi liên quan đến bài được đưa ra có hệ thống nhằm củng cố kiến thức vừa trình bày, yêu cầu thành viên các nhóm khác trả lời. Các nhóm sinh viên chủ động tiến hành hỏi đáp và ghi nhận, bình xét câu trả lời. Cá nhân (Nhóm) có nhiều hơn các câu trả lời chính xác được ghi nhận bằng cách cộng điểm. Sau khi kết thúc phần bài giảng, các nhóm còn lại dựa trên các tiêu chí đã định như nội dung, hình thức, cách trình bày, phát âm...) của nhóm được giảng để đưa ra nhận xét. Việc nhận xét giữa các nhóm giúp sinh viên nhìn nhận ưu và nhược điểm trong bài giảng của nhóm mình, từ đó rút kinh nghiệm cho lần trình bày sau. Hoạt động này cũng đồng thời đặt yêu cầu đối với từng sinh viên: bao quát toàn bộ nội dung của học phần, tránh tình trạng trống kiến thức.

Sản phẩm trình chiếu của các nhóm đều được công khai, hoạt động của từng nhóm (bao gồm phân công, thảo luận trước và sau trình chiếu) đều được lưu vết trên hệ thống Edmodo. Ngoài ra, việc tổ chức hoạt động trên lớp nói trên khiến mỗi sinh viên đều có quyền tham dự vào việc đánh giá kết quả của nhóm khác, vai trò của cá nhân trong tập thể được đề cao hơn, kết quả đánh giá của giảng viên được công bằng, minh bạch hơn.

3.4. Cách đánh giá

Việc đánh giá thành tích học tập là công đoạn không thể thiếu trong quá trình đào tạo để xác định khả năng hoặc điểm số mà sinh viên đạt được trong một khóa học, học phần (module). Đánh giá thông thường bao gồm đánh giá tổng hợp, đánh giá thành phần, đánh giá liên tục. David Nunan cho rằng “nếu không có phản hồi, đánh giá, hoạt động học tập sẽ không hiệu quả” (trích lại từ Phùng Văn Huy). Tiến sĩ Ciara O’Farrell trong cuốn “Cải thiện kết quả học tập của

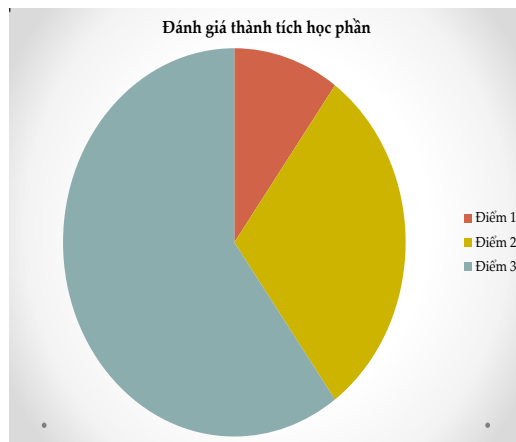
sinh viên thông qua đánh giá” nêu rõ: “Thông tin phản hồi tạo sự tự tin cho sinh viên, thúc đẩy sinh viên nâng cao thành tích học tập, cung cấp cho sinh viên những thông tin về sự tiến bộ trong học tập, giúp sửa lỗi, nhận biết điểm mạnh và điểm yếu”. Dễ dàng nhận thấy một trong những động cơ khiến sinh viên học tập tích cực hơn đó là giáo viên đánh giá thường xuyên và phản hồi nhanh chóng. Do vậy, khi đổi mới phương pháp dạy học, người giáo viên rất cần phải đổi mới cách thức kiểm tra đánh giá sinh viên đặc biệt là hình thức đánh giá thường xuyên (on - going/ formative assessment).

Tại trường Đại học Thủ đô Hà Nội, đã áp dụng hình thức đào tạo theo hệ thống tín chỉ, tuy nhiên cách đánh giá vẫn theo công thức: Điểm học phần = Điểm 1 x 10% + Điểm 2 x 30% + Điểm 3 x 60%. Trong đó điểm 1: đánh giá về chuyên cần. Điểm 2: thành tích thi giữa kỳ. Điểm 3: thành tích thi cuối kỳ. Xét thấy với sự hỗ trợ của mạng xã hội học tập và những đổi thay tích cực trong việc tổ chức hoạt động trên lớp cũng như hoạt động nhóm trên Edmodo, nếu chỉ dựa vào đánh giá chuyên cần, điểm giữa kỳ và cuối kỳ để đánh giá sẽ có phần phiến diện, không tương xứng với những nỗ lực của sinh viên trong toàn bộ quá trình học tập.

Với sự hỗ trợ vượt trội của hệ thống Edmodo, như tính năng báo muộn (nếu sinh viên nộp bài muộn) tính năng thưởng huy chương đối với các câu hỏi hoặc trả lời hay, thậm chí là khả năng lưu vết tất cả các hoạt động của sinh viên trên hệ thống giúp giảng viên đánh giá một cách thường xuyên và kịp thời. Hệ thống tự động phản hồi ngay lập tức kết quả bài làm của sinh viên, giúp sinh viên kịp thời có được sự khẳng định tri thức.

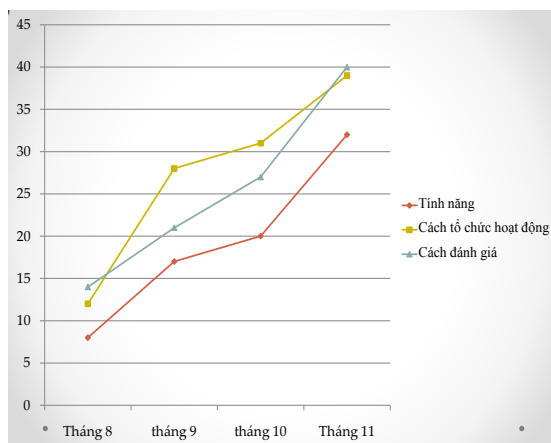
Hiện tại công thức chúng tôi đang sử dụng vẫn là: Điểm học phần = Điểm 1 x 10% + Điểm 2 x 30% + Điểm 3 x 60%.

Tuy nhiên, ở điểm 1: bao gồm đánh giá về chuyên cần và ý thức tham gia xây dựng bài và thảo luận nhóm trên lớp của sinh viên. Điểm 2 là điểm chấm ý thức xây dựng bài trên lớp và thảo luận trên hệ thống Edmodo. Điểm 3 là điểm bài thi cuối kỳ với nội dung khái quát của các bài.

(Hình2: Đánh giá thành tích học phần)

So sánh kết quả đánh giá tổng quát của cùng kì các năm học trước, năm học 2013 - 2014 điểm trung bình học phần Đất nước học và Ngôn ngữ và văn hóa Hán tăng cao rõ rệt. Qua phiếu điều tra mức độ hài lòng của sinh viên đối với tính năng ưu việt của Edmodo (32/56 sinh viên tương ứng 57,14%), cách thức tổ chức hoạt động trên lớp(39/56 tương ứng 69,64% , cách thức đánh giá thành tích học tập (40/56 tương ứng 71,42%) qua các tháng triển khai cho thấy, mạng xã hội học tập Edmodo đang dần khẳng định được vị thế của mình trong công cuộc đổi mới dạy và học tiếng Trung Quốc.

(Hình3: Khảo sát mức độ hài lòng của sinh viên đối với Edmodo)

Nhận thấy, việc đổi mới dạy và học tiếng Trung Quốc bằng mạng xã hội học tập Edmodo tuy bước đầu có nhiều thử thách, trở ngại. Tuy nhiên với những thay đổi tích cực đã phân tích ở trên, hoạt động này cần tiếp tục được duy trì và nhân rộng.

4. Lời kết

Công nghệ thông tin phát triển như vũ bão, các ứng dụng mới không ngừng được khám phá. Để lựa chọn ứng dụng thực sự hiệu quả trong việc đổi mới công tác dạy và học tiếng Trung Quốc trước hết cần sự đầu tư tâm huyết của giảng viên. Giảng viên có nhiệt tình, ham hiểu biết và kiên định việc dạy và học mới mong được đổi mới. Sinh viên, những người trực tiếp tham gia vào quá trình này dám thử thách với công nghệ mới, với chính bản thân mình để hình thành kỹ năng học tập, tồn tại trong xã hội công nghệ số.

Chúng ta đã biết, tham gia vào công cuộc giáo dục cũng như đổi mới giáo dục có nhiều yếu tố. Ngoài giảng viên, sinh viên là hai yếu tố trực tiếp thì các nhân tố khác cũng vô cùng quan trọng, như sự đồng thuận của tập thể giảng viên cùng chuyên môn, sự hỗ trợ về kỹ thuật của các chuyên gia mạng, máy tính, sự ủng hộ của các cấp lãnh đạo đơn vị nhà trường và của các bậc cha mẹ sinh viên cũng như các yếu tố dư luận xã hội khác.

Với rất nhiều tính năng ưu việt, việc mạng xã hội học tập Edmodo được thử nghiệm và thành công ở nhiều quốc gia có nền giáo dục tiên tiến xứng đáng để chúng ta học hỏi. Việc thực nghiệm với hai học phần (Đất nước học, Ngôn ngữ và văn hóa Hán) tại trường Đại học Thủ đô Hà Nội bước đầu ghi nhận những nét đổi mới về việc thay đổi vai trò của giảng viên và sinh viên, cách tiếp cận dữ liệu học tập, cách tổ chức hoạt động trên lớp và cách đánh giá kết quả học tập của sinh viên.

Tuy nhiên nếu có được sự đồng thuận lớn hơn từ tập thể giảng viên tiếng Trung Quốc trong và ngoài đơn vị, sự ủng hộ của các cấp lãnh đạo về cơ sở vật chất, sự kết nối chặt chẽ hơn với sinh viên tạo điều kiện tốt hơn nữa để các em thêm tự tin và mạnh dạn với phương thức học tập trên Edmodo, việc dạy và học tiếng Trung Quốc có thể đổi mới hơn, hiệu quả hơn với nhiều hơn các học phần và có nhiều hơn nữa số sinh viên được trải nghiệm với mạng xã hội học tập Edmodo.

Tài liệu tham khảo

- [1] www.Edmodo.com.
- [2] Ciara O'Farrell, Cải thiện kết quả học tập của sinh viên thông qua đánh giá, Viện công nghệ Dublin, 2004.
- [3] <https://phung Huy.files.wordpress.com/2014/06/tufl-edmodo-report-training.pdf>
- [4] <http://ffl.utb.edu.vn/index.php/2013-06-12-10-38-14/2013-06-12-10-39-25/285-edmodo-giai-phap-hoc-tap-long-ghep-moi-va-hieu-qua-danh-gia-hieu-qua-long-ghep-sau-5-thang-dua-vao-chuong-trinh-giang-day>.
- [5] <http://www.freetech4teachers.com/2011/12/15-things-teachers-students-can-do-with.html#.UGpd3q7BIEI>.
- [6] Trần Bá Hoàn, Dạy học lấy người học làm trung tâm, Tạp chí TT khoa học giáo dục, số 96/2003.